

Listin og fjølmiðlarnir

NÚ veturin nærkast, er útvarpið farið undir vetrarskránna og sigast má, at hon er fjølbroytt og áhugaverd. Millum tær áhugaverdu sendingarnar er mentanartátturin, har útvarpsmaðurin tosaði við føroyskar rithøvundar. Hetta er ein sera kærkomin og góður táttur.

HESAFERÐ var tað ein av okkara heldur nýggju rithøvundum, sum vitjaðu í Sortudýki, Oddvør Johansen. Tað var sonn frægd at lurta eftir hesi so hjartaligu, skilagóðu og ærligu listakvinnuni. Eitt er hennara lætta og góða mál. Annað er boðskapurin í tí hon hevur at bera fram. Har kom so mangt gott frá hennara munni, at vit fara at dvølja við nakað av tí her og taka tað framaftur.

SERLIGA legi tú merki til hennara alsk til føroyskan ungdóm. Ja, her hitti tú eina kvinnu, sum virdi og sá upp til tey ungu, ein rithøvunda, sum ikki langaði út eftir teimum, men heldur vísti á,

hvussu nógv gott er at finna hjá ungdóminum. Hon rósti ungdóminum og helt fyri, at hann nokk skal klára seg. Hon tosaði síðani um okkara forhold til pengar. At føroyingar máta alt í pengum. Fólk, sum tjena mest, verða mest vird osfr. Listamaðurin telst ikki millum hesi og verður tí ikki nógv virdur. Hon helt tó fyri, at listin er okkum ein góður stuðul, ikki minst í ringum tíðum.

HER finna vit nógvar sannleikar, og vit siggja tí eisini, at ringu tíðirnar raka mest hesar tveir bólkarnar, tey ungu og listafólkini. Tey ungu verða hart rakt av arbeiðsloysinum. Hóast hesa sannroynd hava vit lyndi til at umrøða tey sum dovin og nyttuleys. Vit eiga tí at geva orðunum og skrivningini hjá umrøddu rithøvundastórri gætur. Tey hava nakað at siga okkum øllum, nakað at læra okkum. Og tá talan er um støðuna hjá listafólki, so er greitt, at vit í vánaligum tíðum hava lyndi til fyrst og fremst at skerja har — á mentanarøkinum. Slíkt er skeivur politikkur, tí kanska júst í ringum tíðum hava vit brúk fyri listini, og tað er tí

umráðandi at geva okkara listafólki umstøður at virka undir.

VANDI er nevniliga fyri — serliga í ringum tíðum — at vit gloyma týðningin, júst hesir báðir bólkir hava í samfelagnum — tey ungu og so listafólkini. Sjálvsagt hevur tað týðning fyri okkum øll, at vit hava vinnutól og eina virkna vinnu. Men harvið mugu vit ikki undirmeta týðningin, okkara uppvaksandi ungdómur hevur fyri framtíðar samfelagið — og harafturat listin og listafólkini.

TAÐ er gott, at útvarpið tekur upp mentanarspurningar í sínum sendingum, tí í veruleikanum er hetta annað enn mentan aleina. Tað snýr seg um lívið — um okkum sjálvi. Tí er tað so fløvandi at hoyra ein av okkara rithøvundum so ærliga og skilagott tosa um spurningar vit alt ov sjáldan práta um. Eingin ivi er um, at fjølmiðlarnir hava stóran týðning fyri mentanina — hvussu hon verður varðveitt og ment. Her hava ikki minst útvarpið og sjónvarpið eina stóra ábyrgd. Tað hava blóðini so sanniliga eisini, men

umstøður teirra eru kanska ikki eins góðar sum hjá teimum almennu fjølmiðlunum. Hetta skal ikki skiljast sum nógur undanfarsla fyri at gera ov lítið við mentanarspurningar.

FØROYSKU blóðini sum heild vísa mentanarspurningum alt ov lítlan ans, og her ræður tí um at taka í egnan barm. Her liggja stórar uppgávur fyri framman og bíða, og vónandi kunnu samrøður sum henda við Oddvør Johansen í útvarpinum verða ein kveikjari — ein inspiratiónskelda hjá blóðunum at gera meira burtur úr hesum týðandi táttinum, sum listin og mentanin er fyri okkum øll. Fyri at siga tað bart út: handa samrøðan var eitt plettskot, sum bæði útvarpið og listakvinnan eiga rós uppi borið fyri. Hetta er mín sann bæði gott og relevant tilfar. Tað er okkara vón, at eisini vit, sum virka á blóðunum, kunnu taka slíkar tættir upp í størri mun enn higartil. Her liggur nógva á láni.

sosigaley

Vit og russar

Eitt frálíkt lesarabráv - hatta hjá Anfinni Skaale í blóðunum leygdagin. Undir heitinum "Russiskir tjóvar?" trívur greinskrivarin í søgurnar um russar, sum hava verið við makrelskipunum á Nólsoyarfirði og sum eisini hava verið í landi og har tikið lutir av ymsum slag. Lat okkum tríva í okkurt brotið:

"Eg veit væl, at tað hevur verið graml um, at russar hava gingið í havnargøtum við beriposum, og tað sigst eisini, at teir onkuntíð hava smoygt okkurt niður í hesar ólukkuposar, sum teir ikki hav góldið fyri. Um slíkt er hent - og tað er tað helst - so

er tað stuldr, men eg haldi, at vit áttu at hildið okkum ov góð til at dømt russar yvir ein kamb, um onkur teirra verður freistaður yvir evni. Sæddir við russiskum eygum liva vit føroyingar í slíkum yvirflóðarsamfelagi, at hjá teimum er tað helst ringt at skilja, at vit skulu tað tað illa upp, um teir fáa sær eitt lítið sindur av tí, ið okkum stendur í boði."

Greinskrivarin nemur her við sera viðkomandi spurningar, og er tað einki nýtt í tí, at vit føroyingar í stóran mun hava dømt allar russar yvir ein kamb út frá stýrskipan teirra. Hvussu mong eru dømini ikki um rætt og slætt forfylging av ósekum russ-

um í okkara borgarligu og ultra høggravendu pressu. Vit minnst stórt uppsettu greinina í Dimmalætting á sinni um russar, sum sæddir vóru í einum haga dragsandi eftir seg undarlig tól. Ein ill tunga, sum var kelda hjá blaðnum, vildi vera við, at her var talan um njósarnar og fíggingdar, men tá tað kom til stykkis, so vísti tað seg, at nakrir russar høvdu vitjað inn á gólvíð hjá einum vinsælum føroyingi. Og soleiðis kundi verið hildið fram at reksa upp óndsinnad álop og misteinkiligeran av russum tey nógva seinastu árin. Vit hava ikki talið á teimum mongu greinum í Dagblaðnum, har ósekrir russiskir fiskimenn eru vurnir forfylgdur. Um

somu tíð sum okkara vinnuvirki, eitt nú skipasmíðir, hava vunnið pening burtur úr arbeiði fyri russar, so hava okkara borgarligu bløð aftur og aftur sprænt út gitingar um hesi annars fríðarligu fólk. Og tað lagna er, at tað er rættiliga góður gróðrabotnur fyri slíkari forfylging og hetz millum mangar føroyingar. Jú vist, øll hava vit gott av at lesa umrødda lesarabráv. Tað var í Sosialinum og Dimmalætting leygdagin. Ein fulltreffari.

Óheppin málburður

KÍ vann meistarateitið í fótbólta í ár og ynskja vit teimum hjartaliga tillukku. Sum áskoðarar og lurtafingu vit eitt sera spennandi og ríkt fótbóltsár og ikki minst eina frálíka finalu. Nú KÍ vann meistarateitið hoyrdu vit formannin í fótbóltsambandinum bæði í útvarpi og sjónvarpi koma við heldur lögnum úttalilsum. Fyrst segði hann, at mong KÍ-hjörtu vóru í Havn og stuðlaðu HB og harnæst »vit hava ikki vunnið í 19 ár«. Nú er tað so, at formaðurin í fótbóltsambandinum er klaksvíkingur, og skal hann sjálvandi hava loyvi

at halda við KÍ og tala teirra sök sum privatpersónur. Men er tað rætt, at hann sum formaður í Fótbóltsambandinum úttalar seg soleiðis! Eftir okkara hugsan hava fólk krav uppá at vita, nær hann úttalar seg sum KÍ-ara og nær sum formaður í Fótbóltsambandinum. Í hesum førinum átti formaðurin í Fótbóltsambandinum at vandað sær betur um orðini.

